

MATURITNÍ ZPRAVODAJ

CERMAT INFORMUJE O NOVÉ MATURITNÍ ZKOUŠCE

24
2014

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

nabízíme vám další z tematicky zaměřených maturitních zpravodajů, tentokrát věnovaný maturitní zkoušce z cizích jazyků. Naleznete v něm základní informace o organizaci a hodnocení zkoušek i některá doporučení, která vám mohou pomoci úspěšně absolvovat maturitní zkoušku z cizích jazyků. Pokud jste zvolili jako druhou povinně volitelnou zkoušku právě některý z pěti nabízených cizích jazyků, čeká vás zkouška komplexní. To především znamená, že budete skládat tři dílčí zkoušky, z nichž každá ověřuje specifické vědomosti a dovednosti. To ale samo o sobě neznamená, že jde o zkoušku těžší než matematika, která se skládá pouze formou didaktického testu. Jde prostě jen o zkoušku časově náročnější. Zkušenosti z minulých ročníků společně části maturitní zkoušky dokonce ukazují, že maturanti dosahují v cizích jazycích v průměru lepších výsledků než ve zmiňované matematice.

Věřím, že vám informace obsažené v tomto zpravodaji pomohou, a přeji vám úspěšné složení celé maturitní zkoušky.

Jiří Zíka
ředitel CERMATU

CIZÍ JAZYK

Volný pohyb obyvatel i kapitálu, globalizace i moderní platformy komunikace přinášejí do života společnosti novou dimenzi svobody. Důležitým předpokladem k jejímu naplnění, nezbytností pro plnohodnotné využití nových možností je však schopnost porozumět a sdělovat. To ale není možné bez znalosti takového cizího jazyka, kterým se lze domluvit.

Není zřejmě pochyb, že v našem okolí má zásadní postavení anglický jazyk, z mnoha důvodů však může být v evropském prostoru důležitý i německý, francouzský, ruský nebo

španělský jazyk, zejména během studijních či pracovních pobytů nebo při běžné turistice. Studiu cizích jazyků přikládá význam i stát, proto zkoušku z nich zařadil jako jednu z povinně volitelných v rámci společné části maturitní zkoušky. V rámci maturitní zkoušky mají žáci možnost, nerozhodnou-li se pro matematiku, volit mezi jazykem anglickým, německým, francouzským, ruským a španělským, stejnou možnost pak mohou využít i v nepovinných zkouškách.

Jak povinné, tak i nepovinné zkoušky z cizího jazyka jsou zkouškami komplexními, skládají se ze tří dílčích zkoušek, a to z didaktického testu, písemné práce a ústní zkoušky. Povinné i nepovinné zkoušky se konají ve stejném termínu. Datum a čas jejich konání je stanoven jednotným zkušebním schématem vydaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Katalogy požadavků pro školní rok 2013/2014

- » Katalogy požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky pro anglický, francouzský, německý, ruský a španělský jazyk najdete na <http://www.novamaturita.cz/katalogy-pozadavku-1404033138.html>
- » V záložce Katalogy požadavků naleznete také odkaz na katalogy požadavků pro rok 2014/2015, které jsou umístěny na stránkách MŠMT.

DIDAKTICKÝ TEST

Dílčí zkouška maturitní zkoušky z cizího jazyka konaná formou didaktického testu je složena ze dvou subtestů (Poslech, Čtení a jazyková kompetence), žák tedy obdrží 2 záznamové archy, do nichž zaznamenává své odpovědi. U obou částí testu mají žáci také možnost dělat si průběžné poznámky do testového sešitu, ty však nejsou předmětem hodnocení.

>>>

Poslechový subtest je rozdělen na 4 části. Instrukce k úlohám jsou v českém jazyce. Nahrávku s výchozími poslechovými texty k úlohám žák uslyší vždy dvakrát. Součástí nahrávky je i vymezený čas na seznámení se s úlohami, na řešení úloh i na zápis odpovědí do záznamového archu. Subtest Čtení a jazyková kompetence je rozdělen na pět částí. Čtyři části se týkají čtení, pátá část se týká jazykové kompetence. V rámci tohoto subtestu může žák řešit úlohy v libovolném pořadí.

Výše uvedená struktura didaktického testu je stejná pro všech pět cizích jazyků. U většiny úloh v didaktickém testu se jedná o úlohy uzavřené, tzn. s jedním správným řešením a nabídkou odpovědí. Ve třetí části poslechového subtestu se nacházejí úlohy otevřené.

Každá úloha v didaktickém testu z cizího jazyka má hodnotu jednoho bodu.

U dílčí zkoušky z cizího jazyka konané formou didaktického testu žáci často zbytečně ztrácejí body kvůli chybnému zápisu odpovědí do záznamového archu. Nejčastěji to bývá u třetí části poslechového subtestu. V této části žáci doplňují na základě nahrávky informace na vynechaná místa. Pro hodnotitele, tzv. ratery, kteří tyto otevřené úlohy hodnotí, je klíčová čitelnost zápisu řešení/odpovědi a její umístění na záznamovém archu. V případě, že žák napíše svou odpověď do špatného pole (například odpověď k úloze č. 14 do výřezu pro odpověď č. 15), je jeho odpověď hodnocena 0 body, i když se jedná o odpověď správnou. Maturanti si tedy musí dávat velký pozor na to, co a kam zapisují.

Jedinými povolenými pomůckami pro didaktický test z cizího jazyka společně části maturitní zkoušky jsou psací potřeby.

PÍSEMNÁ PRÁCE Z CIZÍHO JAZYKA

Písemná práce z cizího jazyka se skládá ze dvou odlišných částí. Žáci píší dva texty, které jsou různě dlouhé. **Předepsaný počet slov**, do kterého je třeba se při psaní jednotlivých částí písemné práce vejít, je 120–150 slov u první části a 60–70 slov u části druhé.

0 bodů u otevřených úloh v didaktickém testu z cizího jazyka žák získá v případě, že:

- neuvede odpověď;
- uvede nesprávnou odpověď;
- uvede více odpovědí (i pokud je jedna z uvedených odpovědí správná a ostatní nesprávné);
- uvede správnou odpověď, kterou následně přeškrtně či opraví na odpověď chybnou;
- uvede nečitelnou odpověď;
- napíše odpověď mimo vymezené pole v záznamovém archu.

Zadání i instrukce pro obě části jsou obsaženy v testovém sešitu, který je žákům po celou dobu zkoušky k dispozici a do kterého si mohou psát poznámky či koncept svých prací. To, co bude zapsáno v testovém sešitu, však opět není předmětem hodnocení. Hodnotí se pouze písemná práce zapsaná v záznamovém archu. Pro každou ze dvou částí písemné práce je vyznačen prostor, kam žáci svůj čistopis musí zapsat. Text napsaný mimo tento vymezený prostor není předmětem hodnocení. Žáci by si také měli dávat pozor na to, aby zapisovali **text pro první část písemné práce** skutečně do části záznamového archu, **který je určen pro první část písemné práce** a je takto i označen. Totéž platí pro druhou část písemné práce.

Vyzkoušejte si napsat písemnou práci do **vzorového záznamového archu** podle zadání z MZ 2013 (jaro, podzim). Zadání pro příslušný cizí jazyk najdete na www.novamaturita.cz ve složce Testy a zadání. Zde také najdete vzorový záznamový arch.

Povolenou pomůckou k písemné práci z cizího jazyka jsou slovníky, které neobsahují přílohu věnovanou písemnému projevu. Co to znamená? Některé typy slovníků obsahují část, kde jsou uvedeny např.: základní **charakteristiky vybraných typů textů** (např. jak napsat formální dopis), **ukázky typů textů, vhodné fráze pro psaní dopisů, vhodná oslovení nebo zakončení dopisů**. Jde o znalosti a dovednosti, které má žák v písemné práci prokázat, proto **není povoleno tyto slovníky během psaní písemné práce používat. Při práci se slovníkem by žáci neměli zapomínat na to, že slovníky**

často poskytují pouze překlad slov, nikoli samotný kontext. Žáci by tak měli pracovat se slovní zásobou uvážlivě a nepřebírat automaticky první překlad, který ve slovníku pro hledaný výraz naleznou. Doporučujeme, aby se žák se slovníkem, který bude chtít během písemné části maturitní zkoušky používat, dobře obeznámil, a poradil se o možnosti jeho použití s ředitelem školy.

U dílčí zkoušky z cizího jazyka konané formou písemné práce žáci často zbytečně ztrácejí body kvůli nepozornosti nebo nedbalosti. Mezi časté chyby patří:

- » Žák si nepozorně přečetl zadání a napsal text v jiném slovesném čase, než jaký byl požadován v zadání písemné práce, přitom tyto klíčové informace jsou vždy v zadání písemné práce uvedeny tučným písmem (např. **právě jste** na jazykovém kurzu, **minulý týden** jste byl/-a).
- » Žák si nepozorně přečetl zadání a napsal text o osobě, která není jako příjemce v zadání uvedena. Objevují se i práce, v nichž žák píše z jiného místa, než je uvedeno v zadání (např. je na horách místo na jazykovém kurzu).
- » Žák si nepozorně přečetl vizuální stimul (např. inzerát), na který má reagovat. Ve výchozím textu jsou většinou uvedeny klíčové informace pro splnění komunikačního cíle (např. příjemce dopisu/e-mailu a co pisatel inzerátu nabízí/požaduje).
- » Žák nerozdělil text vhodně do odstavců nebo neoddelil odstavce graficky dostatečně jasně od sebe. >>>

Termíny konání písemných zkoušek z cizích jazyků podle jednotného zkušebního schématu

MZ 2014 jaro	Didaktický test		Písemná práce		Ústní zkouška
	Den	Čas	Den	Čas	
Anglický jazyk	6. května	8.00	2. května	13.00	Datum konání ústní zkoušky stanovuje ředitel školy.
Německý jazyk	7. května	8.00	7. května	12.15	
Španělský jazyk	7. května	8.00	7. května	12.15	
Francouzský jazyk	9. května	8.00	6. května	12.15	
Ruský jazyk	9. května	8.00	6. května	12.15	

- » Žák neuvedl nadpis (u vypravování, článku apod.) nebo neuvedl vhodné oslovení a rozloučení vzhledem k příjemci u korespondence.

ÚSTNÍ ZKOUŠKA Z CIZÍHO JAZYKA

Ústní zkouška z cizího jazyka se koná před zkušební maturitní komisí v termínu stanoveném ředitelem školy. Zkouška samotná začíná v okamžiku, kdy si žák vylosuje číslo, podle kterého obdrží pracovní list. V jednom dni nelze u jedné maturitní komise losovat vícekrát stejný pracovní list. Po vylosování čísla pracovního listu má žák 20 minut na přípravu na „potítku“ a poté následuje 15 minutové zkoušení. Na „potítku“ si lze připravit příslušná slovíčka nebo fráze, maturant také může používat slovník a dělat si poznámky (poznámky však doporučujeme psát pouze heslovitě).

U ústní zkoušky jsou povolenými pomůckami psací potřeby, slovníky a pro třetí část ústní zkoušky i případné další pomůcky, které stanovuje škola (např. mapa).

ZADÁNÍ ZKOUŠKY – PRACOVNÍ LIST

Pracovní list žáka je rozdělen do 4 částí:

Část 1

V první části zkoušející položí žákovi 3–5 otázek na zadané téma. Otázky nemá žák v pracovním listu uvedeny.

- » Na otázky žák odpovídá samostatně, odpověď na otázku musí být dostatečně podrobná. Žák by měl prokázat, že má dostatečnou slovní zásobu a dovede používat jazykové prostředky, které vyplývají z položené otázky (např. otázka na děj v minulosti vyžaduje použití minulého času, otázka týkající se bydlení vyžaduje slovní zásobu vztahující se k bydlení). Jednoslovné odpovědi nejsou dostačující.

- » Nerozumí-li zkoušený žák otázce, požádá zkoušejícího v daném cizím jazyce vhodným způsobem o zopakování otázky. Zkoušející může otázku zopakovat pouze jednou.

Část 2

Druhá část pracovního listu k ústní zkoušce z cizího jazyka sestává ze tří úkolů. Všechny úkoly se vztahují k jednomu tématu. V každém úkolu žák hovoří samostatně, nikoli s dopomocí zkoušejícího.

V **prvním úkolu** žák samostatně popisuje jeden ze dvou obrázků v obrazové příloze. Žák si sám vybírá, který obrázek bude popisovat. Žák má na potítku dostatek času k přípravě na ústní zkoušku, proto by měl být jeho projev samostatný, plynulý a vhodně

organizovaný. Hodnotitelé očekávají, že žák použije pro popis obrázku rozmanitou slovní zásobu, která odpovídá danému tématu. Žák by měl myslet na to, že správně popsaný obrázek je takový, pokud si na základě popisu dokáže druhá osoba obrázek rámcově představit, aniž by obrázek viděla.

- » **Ve druhém úkolu** žák porovnává dva obrázky v obrazové příloze. Očekává se, že žák bude ve své promluvě používat vhodné výrazy na vyjádření odlišností a podobností obrázků. Žák by také neměl zapomínat na to, že má oba obrázky porovnat, nikoli popsat. **To je častá chyba, za níž žáci zbytečně přicházejí o body.**

- » Doporučujeme, aby se žák při popisu i porovnání obrázků řídil body osnovy, které jsou uvedeny v pracovním listě i v příloze. Jak při popisu, tak při porovnání obrázku by mělo být postupováno systematicky, a to od hlavního tématu obrázku k podrobnostem, od obecného ke konkrétnímu (např. nejprve popsat kde/kdy se děj na obrázku odehrává a kdo je na obrázku a teprve pak podrobněji popisovat jednotlivé postavy a objekty). Žák by neměl skákat od jednoho tématu/objektu k druhému. Ústní projev by měl být plynulý a myšlenky by na sebe měly logicky navazovat.

- » **Třetí dílčí úkol** vyžaduje, aby žák hovořil samostatně na dané téma. Projev by měl být plynulý a vhodně organizovaný. Nejčastější chybou žáka je, že nevyužije vhodně čas na potítku a nepromyslí si, o čem bude hovořit. Pomoc zkoušejícího během zkoušení vede ke zbytečným penalizacím žáka.

Část 3

Třetí část zpracovává sama škola na základě seznamu témat / tematických okruhů, která zveřejnila pro své žáky již na podzim 2013, případně si škola nechala tuto část zpracovat CERMATem.

Třetí část může obsahovat jeden nebo dva úkoly. U každého úkolu je stanoveno, zda má žák hovořit samostatně, nebo se účastnit interakce. Ve třetí části žák na základě zadání prokazuje znalost specifické/odborné slovní zásoby (např. názvy památek v dané lokalitě nebo částí automobilu) a/nebo znalosti faktografické (např. zeměpisné znalosti o dané zemi). Požadavky na znalosti a dovednosti vycházejí z požadavků vymezených v RVP a ŠVP dané školy.

Část 4

V poslední části ústní zkoušky probíhá rozhovor žáka se zkoušejícím. V zadání je vždy uvedeno téma i komunikační situace. Rovněž je stanoven cíl, ke kterému mají partneři v komunikaci dojít (např. dohodnout se na něčem). Ze zadání se žák také dozví, jakou roli bude v rozhovoru hrát on (např. role kamaráda, role kupujícího) a jakou zkoušející. Rozhovor zpravidla zahajuje zkoušející. Součástí zadání jsou body osnovy, které mají pomoci žákovi při přípravě na rozhovor. Někdy také mohou být součástí zadání ilustrační obrázky či jiné stimuly (mapa, pláněk města apod.), které oba účastníci v interakci využijí během promluvy.

- » Důležité je aktivní zapojení žáka do rozhovoru, žák musí předvést úroveň své jazykové dovednosti (rozsah slovní zásoby, dovednost klást otázky a umět na ně i od-

>>>

povědět, používat vhodné fráze a ustálená slovní spojení apod.).

- » Žák by měl také dávat najevo, že partnerovi v komunikaci rozumí (např. klade-ním doplňujících otázek, přitakáním, pro-jevením zájmu).
- » V případě, že žák něčemu nebude rozu-mět, opět by se neměl bát během konver-zace zeptat.

Žáci jsou na konci čtvrté části ústní zkoušky často zaskočeni formulkou, kterou je partner v komunikaci (zkoušející) žádá o shrnutí toho, na čem se během interakce dohodli (případně k čemu během rozhovoru dospěli). Závěrečné shrnutí, o které může být žák požádán, slouží k tomu, aby si hodnoti-telé ověřili, že žák skutečně ví, o čem rozho-vor byl, a že dokáže zopakovat důležitá fakta a informace z rozhovoru.

Nezapomeňte!

V případě, že nerozumíte zkoušejícímu (např. položené otázky, použitému výrazu), nebojte se zkoušejícího požádat o zopako-vání či vysvětlení, samozřejmě v příslušném cizím jazyce. Dovednost požádat o zopako-vání je jedna z komunikativních strategií, a proto nebudete penalizováni.

Hodnocení společné části maturitní zkoušky z cizího jazyka

Didaktický test je vyhodnocován, obdobně jako v případě českého jazyka a literatury a matematiky, centrálně. Centrálně jsou hodnoceny i otevřené úlohy v didaktickém testu, a to dvěma nezávislými hodnotiteli, tzv. ratery. Písemné práce z cizího jazyka jsou hodnoceny centrálně jmenovanými hodnoti-teli písemných prací, ústní zkoušku hodnotí certifikovaní hodnotitelé, kteří jsou jmeno-vání ředitelem školy.

Jednotlivé úlohy v didaktickém testu z ci-zího jazyka jsou hodnoceny **jedním bodem**. Maximální počet bodů v didaktickém testu z cizího jazyka, který se skládá z 63 úloh, je tedy **63 bodů**.

U písemné práce z cizího jazyka mohou žáci získat za **první část písemné práce nejvýše 24 bodů** a za **druhou část písemné práce nejvýše 12 bodů**. Body za obě části písemné práce se počítají. Žák tedy může v pí-semné práci získat nejvýše 36 bodů.

U dílčí zkoušky konané formou ústního zkoušení je **maximální dosažitelný počet bodů 39**. Žák může získat za každou část ústní zkoušky nejvýše 9 bodů, fonologická kompetence, za kterou žák může získat nejvýše 3 body, je hodnocena za celou ústní zkoušku. Body za všechny čtyři části ústní zkoušky a fonologickou kompetenci se počítají.

Výpočet celkového bodového zisku, a tedy i úspěšnosti v rámci celé komplexní zkoušky z cizího jazyka, je postaven na váženém průměru bodů z dílčích zkoušek, přičemž **váhy jednotlivých dílčích zkoušek (didaktický test: písemná práce: ústní zkouška) jsou 2 : 1 : 1**.

Kritéria hodnocení společné části maturitní zkoušky pro jarní zkušební období školního roku 2013/14 budou vydána nejpozději 31. března 2014 a na-leznete je na adrese <http://www.novamaturita.cz/kriteria-hodnoceni-1404035057.html>

ZDROJE INFORMACÍ K MATURITNÍ ZKOUŠCE

Chcete-li získat aktuální, důležité a hlavně oficiální informace o maturitní zkoušce ve školním roce 2013/2014, navštivte stránky www.novamaturita.cz. Zejména pro samotné maturanty je pak ideálním informačním ka-nálem facebookový profil Udělám maturitu, kde se návštěvník dozví nejen rady a tipy od bývalých i budoucích maturantů, ale také ofi-ciální aktuální informace, které s maturitní zkouškou souvisejí.

Při přípravě na maturitní zkoušku pomůže také publikace *Český jazyk a literatura – písemná práce*. Tato příručka, připravená přímo metodickými písemných prací spo-lečné části maturitní zkoušky, si klade za cíl usnadnit učitelům práci při přípravě žáků na písemnou práci z českého jazyka a literatury a samotným žákům pak pomáhá snížit riziko neúspěchu u této dílčí maturitní zkoušky. Publikaci je možné objednat přes e-mai-lovou adresu ake@novamaturita.cz **pod heslem AKCE za cenu 186 Kč (+ poštovné a balné)**.

K 31. březnu 2014 bude také na www.novamaturita.cz ke stažení aktualizo-vaná verze publikace k MZ 2014 – Maturitní zkouška z anglického/francouzského/němec-kého/španělského/ruského jazyka – písemná práce. V publikaci najdete kritéria hodnocení platná pro jarní i podzimní zkušební období školního roku 2013/2014.

Výukové moduly pro hodnotitele pí-semných prací z cizích jazyků

Jak jsme již informovali v předcho-zím čísle Zpravodaje, do Elektronické knihovny informací LMS, sloužící jako portál pro zveřejňování e-learningových modulů pro potřeby certifikovaných pedagogických pracovníků, byly nově vloženy aktualizované výukové moduly a přílohy pro hodnotitele písemných prací cizích jazyků (AJ, NJ, RJ, FJ a ŠJ). Přístup do elektronické knihovny mají pouze ředitelé škol a držitelé certifikátů pro funkce zajišťující organizaci společné části maturitní zkoušky. Vyučující cizích jazyků mohou požádat ředitele školy o stažení a předání příslušných informací z knihovny.

Soubory vzorových úloh, zadání a pracov-ních listů

je letošní novinka, která nahra-dila ilustrační testy. Díky této pomůcce mají žáci možnost udělat si obrázek o tom, které typy úloh se mohou objevit v jednotlivých testech, jak vypadá zadání k písemným pra-cím z českého nebo cizích jazyků či jakou podobu mohou mít pracovní listy k ústní zkoušce. Nejen soubory vzorových úloh však žákům mohou pomoci s přípravou k ma-turitní zkoušce. Na stránkách www.nova-maturita.cz jsou k dispozici „ostré“ testy a zadání z posledního ročníku maturitní zkoušky a samozřejmě také katalogy poža-davků k maturitní zkoušce z jednotlivých předmětů.

MATEMATIKA+

V předchozím čísle Maturitního zpravo-daje jsme se zmiňovali o pilotní fázi po-kusného ověřování výběrové zkoušky ze středoškolské matematiky nazvané Ma-tematika+. Celkem se k tomuto ověřování přihlásilo 4 060 žáků ze 449 středních škol. Počet přihlášených žáků odpovídá 4,5 % všech maturantů přihlášeným k jarnímu zkušebnímu období maturitní zkoušky 2014. Pokusné ověřování Ma-tematika+ se uskuteční 2. dubna 2014 v 66 zkušebních místech.

MATURITNÍ 24
ZPRAVODAJ 2014

Zpracovalo Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
ISSN 1803-9928

